

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.ses.fst@regeringskansliet.se

Yttrande över Styrkraft i funktionshinderspolitiken SOU 2019:23 (Diarienummer S2019/02213/FST)

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet *Styrkraft i funktionshinderspolitiken*, SOU 2019:23.

Sammanfattning

Styretredningen har haft i uppdrag att se över styrningen och uppföljningen av regeringens funktionshinderpolitik som beslutades 2017. Mål inom prioriterade samhällsområden, arbetssätt och uppföljning ska enligt förslagen tydligt kopplas till det nya nationella målet för politiken och till förverkligandet av rättigheter.

Utredningen lyfter fram sju samhällsområden av särskild betydelse och hur funktionshinderspolitiken ska genomföras inom dessa, liksom i samhället i stort. För varje samhällsområde ska det finnas en myndighet med ett särskilt samordnande ansvar gentemot övriga samhället. Myndigheten för delaktighet (MFD) ska ansvara för den övergripande uppföljningen och analysen.

Utredningen föreslår därutöver att förordningen som styr myndigheternas ansvar för funktionshinderpolitiken skärps, att principen om universell utformning – att göra rätt från början för att se till att alla kan använda samma saker och tjänster – ska vara vägledande, att kunskapen om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning ska öka, bland annat genom ny officiell statistik, samt att en nationell samordnare tillsätts.

Region Östergötland ställer sig bakom författningsförslagen och de bedömningar som framförs i betänkandet.

Synpunkter och kommentarer utifrån betänkandets förslag i kapitelordning

1.1-1.22 Författningsförslag

Region Östergötland instämmer i författningsförslagen som framförs i utredningen.

5. Att göra rätt från början – universell utformning

Region Östergötland delar utredningens bedömning att principen om universell utformning bör användas som vägledande princip i genomförandet av den nya funktionshinderspolitiken.

6.1 En modern styrning genom samverkan

Region Östergötland ställer sig bakom förslaget att myndigheternas ansvar förtydligas. Regionen ser även positivt på en förflyttning till en styrning som betonar viken av samverkan, uppföljning, kunskapsspridning och konkreta insatser tillsammans med samtliga berörda aktörer inom funktionshinderspolitiken och representanter från funktionshindersrörelsen.

6.2 Mänskliga rättigheter och bred förankring i styrningen

Region Östergötland tillstyrker att det krävs ett tydligt politiskt ansvar på nationell nivå. Region Östergötland delar även utredningens bild av att det behövs en aktuell genomlysning av svensk lagstiftning för att säkerställa att den är lämplig och tillräcklig för att förverkliga FN-konventionens rättigheter.

6.2.2 Ökat inflytande och delaktighet för dem det berör

Region Östergötland tillstyrker förslaget och menar att samråd, inflytande och delaktighet med representation från funktionshindersrörelsen är en förutsättning för genomförandet och uppföljningen av den nya funktionshinderspolitiken.

6.2.3 Utvecklingskraft lokalt och regionalt

Region Östergötland ser positivt på att regeringen uppmärksammar vilka förutsättningar kommuner och regioner har för att bidra till att konventionen förverkligas. Regionen ser även positivt på att utredningen lyfter vikten av tvärssektoriell samverkan och samverkan med civilsamhället.

7.1 FN-konventionen och utredningens prioriteringar

Region Östergötland tillstyrker förslaget om sju prioriterade samhällsområden (7.2.1-7.2.7) och sju frågor av särskild vikt som ska prioriteras i genomförandet och uppföljningen av funktionshinderspolitiken.

7.2.1 Arbete och försörjning

Region Östergötland ser positivt på att arbete och försörjning ska vara ett särskilt prioriterat samhällsområde för genomförandet av funktionshinderspolitiken och att Arbetsförmedlingen får ett särskilt samordnat ansvar. Regionen instämmer i att det övergripande målet för samhällsområdet Arbete och försörjning ska vara att personer med funktionsnedsättning har jämlika möjligheter till delaktighet på arbetsmarknaden.

7.2.2 Utbildning och livslångt lärande

Region Östergötland ser positivt på att utbildning och livslångt lärande ska vara ett särskilt prioriterat samhällsområde för genomförandet av

funktionshinderspolitiken. Regionen instämmer i att det övergripande målet för samhällsområdet Utbildning och livslångt lärande ska vara att personer med funktionsnedsättning har jämlika möjligheter till utbildning och livslångt lärande.

7.2.3 Transporter

Region Östergötland ser positivt på utredningens förslag att lägga ansvaret för samordning på Trafikverket inom området ”Transporter” för en bättre styrning mot ett mer jämlikt transportsystem. För en ökad måluppfyllelse krävs dock att Trafikverkets nuvarande instruktion revideras för att tydliggöra ansvaret samt att riktlinjer tas fram som de regionala och kommunala aktörerna kan förhålla sig till i genomförandet av tillgänglighetsarbetet. Även om det regionala och kommunala självstyret utgör en viktig del i vårt demokratiska samhälle behövs tydliga verktyg för att driva arbetet i områden som omfattar funktionalitet på såväl nationell, regional och kommunal nivå. Ett gemensamt nationellt regelverk är även förutsättningen för att Trafikanalys ska kunna följa upp tillgänglighetsarbetet och ta fram rapporter som är jämförbara över riket avseende kollektivtrafiken.

7.2.4 Kultur

Region Östergötland ser positivt på att kultur ska vara ett särskilt prioriterat samhällsområde och formuleringen av det övergripande målet; att personer med funktionsnedsättning har jämlika möjligheter att uppleva, delta i och utöva konstnärlig och kulturell verksamhet.

7.2.5 Hälso- och sjukvård samt tandvård

Region Östergötland instämmer i förslaget att hälso- och sjukvård samt tandvård ska vara ett särskilt prioriterat samhällsområde. Regionen instämmer även i formuleringen av det övergripande målet: att personer med funktionsnedsättning har tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård efter behov.

7.2.6 Social välfärd och trygghet

Region Östergötland ställer sig positiv till att Social välfärd och trygghet lyfts som ett särskilt prioriterat område i genomförandet av funktionshinderpolitiken. Ekonomiska förutsättningar är en viktig bestämningsfaktor för jämlik hälsa och goda levnadsvillkor. Vilket i sin tur påverkar behovet av vård.

7.2.7 Bostad, byggd miljö och samhällsplanering

Region Östergötland instämmer i förslaget att bostad, byggd miljö och samhällsplanering ska vara ett särskilt prioriterat samhällsområde och formuleringen av det övergripande målet: att personer med funktionsnedsättning har möjlighet att välja var och med vem de vill bo och tillgång till byggd miljö på jämlika villkor som andra.

7.4 Arbetsätt och myndigheter med särskilt ansvar

Regionen tillstyrker förslaget att en myndighet inom vart och ett av de sju prioriterade samhällsområdena har ett särskilt samordnande ansvar och att myndigheterna ska vara stödjande och pådrivande inom sitt verksamhetsområde.

Det är positivt att myndigheten för delaktighet får ett långsiktigt och övergripande ansvar för det tvärssektoriella perspektivet för genomförandet och uppföljning av funktionshinderspolitiken.

7.5 Tydligt och sammanhållet system för uppföljning och analys

Region Östergötland instämmer att Statistiska centralbyrån (SCB) ska få ett statistikansvar för att följa upp levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning.

Regionen ställer sig även positiv till att användarperspektivet utvecklas i samråd med personer med olika typer av funktionsnedsättning och representanter från funktionshindersrörelsen. Regionen vill dock påtala vikten av att betrakta funktionsnedsättningar som heterogena. Vissa grupper har svårare att komma till tals och göra sig hörda än andra, exempelvis personer med intellektuell funktionsnedsättning.

8. En nationell samordnare främjar funktionshinderspolitiken

Region Östergötland tillstyrker förslagen om att tillsätta en nationell samordnare med uppdrag att främja genomförandet av den nya funktionshinderspolitiken, liksom förslaget att knyta en rådgivande expertgrupp till den nationella samordnaren.

9. Konsekvenser

I utredningen anges att regeringens bedömning är att principen om universell utformning inte innebär tvingande regler eller någon formell styrning. Principen handlar inte heller om att lägga på nya kostnader i övrigt (s 254). Utredningens bedömning är att Sverige har ratificerat FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning med vilket följer skyldigheter för samhällets aktörer. Ansvars- och finansieringsprincipen innebär i sina huvuddrag att varje sektor i samhället har ansvar för att funktionshinderspolitiken genomförs. (s 255).

Vad gäller konsekvenser för kommuner och regioner och den kommunala självstyrelsen görs i utredningen bedömningen att förslagen om ansvar för styrning och uppföljning inte innebär några tillkommande kostnader för kommuner och regioner utöver de som redan följer av att Sverige ratificerat FN-konventionen (s. 259).

Region Östergötland

Kaisa Karro
Ordförande regionstyrelsen

Krister Björkegren
Regiondirektör